

TIỀM NĂNG TỈNH KON TUM

ỦY BAN NHÂN DÂN TỈNH KON TUM
SỞ KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ

SÂM VIỆT NAM (SÂM NGỌC LINH)

(PINAX VIETNMENSIS HA. ET GRUSHV. ARALIACEAE)

SỞ KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ TỈNH KON TUM

TIỀM NĂNG TỈNH KON TUM

Cây Sâm Ngọc Linh là một cây dược liệu có giá trị không những đối với tỉnh Kon Tum mà còn là tài sản của Quốc gia. Nhiều công trình nghiên cứu cây Sâm Ngọc Linh đã chứng tỏ công dụng dược lý như bồi bổ sức khỏe, tăng cường sinh lực và trị bệnh của cây thuốc này. Kết quả thể hiện qua một số nghiên cứu sau:

1. Về hoá học: Kết quả so sánh Saponin chính của Sâm Ngọc Linh với Sâm Triều Tiên, Sâm Mỹ và Tam Thất đã thể hiện tính vượt trội của Sâm Ngọc Linh.

<i>Loại aglycon của Saponin</i>	<i>Sâm Ngọc Linh</i>	<i>Nhân Sâm</i>	<i>Tam thất</i>	<i>Sâm Mỹ</i>
Protopanaxdiol	3,10	2,90	2,10	2,70
Protopanaxtriol	2,00	0,60	2,40	1,20
Ocotillol	5,60			0,04
Oleanolic acid	0,09	0,02		0,07
Toàn phần	10,80	3,50	4,50	4,00

2. Dược lý cây Sâm Ngọc Linh: Những tác dụng dược lý quan trọng của Sâm Ngọc Linh được tóm tắt qua bảng sau:

SỞ KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHIỆP TỈNH KON TUM

TIỀM NĂNG TỈNH KON TUM

TT	Tác dụng dược lý	Chủ trị
1	Tăng thể lực - chống nhược sức	Suy nhược cơ thể
2	Kích thích hoạt động não bộ	Suy nhược thần kinh
3	Tác dụng kiểu nội tiết tố sinh dục	Suy nhược sinh dục
4	Tăng tạo hồng cầu và Hemoglobin	Thiếu máu
5	Kháng khuẩn, đặc hiệu với Streptococci	Viêm họng
6	Antistress, giải lo âu, chống trầm cảm	Bệnh lý Stress
7	Tăng cường chức năng gan, bảo vệ tế bào gan	Xơ gan, giải độc
8	Giảm cholesterol huyết, giảm Lipit,...	Xơ vữa động mạch
9	Hạ đường huyết	Bệnh tiểu đường
10	Điều hoà hoạt động tim mạch	Loạn nhịp tim, hạ áp
11	Chống Oxy hoá (antioxidant)	Sự lão hoá
12	Phòng chống ung thư	Hỗ trợ Đ.Trị ung thư
13	Gia tăng sức đề kháng không đặc hiệu	Suy giảm miễn dịch

3. Nghiên cứu về bào chế: Đơn vị nghiên cứu sâm (thuộc Trường đại học Y Dược - TPHCM) đã nghiên cứu thành công và được Bộ Y tế cấp giấy phép sản xuất 3 chế phẩm từ Sâm Ngọc Linh là: tinh sâm nước, tinh sâm viên và viên ngậm. Xí nghiệp Dược tỉnh Kon Tum - đơn vị sản xuất tinh Sâm Ngọc Linh trong thời gian qua đã ngừng hoạt động sản xuất vì không có nguồn nguyên liệu

Hiện nay trên thị trường cây Sâm Ngọc Linh là một cây hàng hoá có tính thương mại cao. Tuy nhiên, hiện nay do tình trạng khai thác quá mức của người dân địa phương đã dẫn đến cạn kiệt nguồn tài nguyên quý giá này.

SỞ KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHIỆP TỈNH KON TUM

TIỀM NĂNG TỈNH KON TUM

Nhằm khôi phục và phát triển lại diện tích cây Sâm tự nhiên, Sở KH&CN tỉnh Kon Tum đã phối hợp với Viện Dược liệu-Bộ y tế cùng phối hợp với Lâm trường Ngọc Linh Kon Tum triển khai nghiên cứu *công nghệ sản xuất giống, kỹ thuật trồng và quy hoạch phát triển cây Sâm K5 tại Kon Tum* đã đạt được một số kết quả như sau:

- Xây dựng vườn giống 1,135 ha tại xã Tê Xăng - huyện Đăk Tô với 62.354 cây Sâm giống. Năm 2003, vườn Sâm giống này đã cho thu hoạch 10.000 quả bói. Năm 2004, thu hoạch được 17.000 quả. Triển vọng những năm sau sẽ cho thu hoạch nhiều hạt hơn, phục vụ sản xuất Sâm giống để mở rộng diện tích trồng Sâm.

- Tập huấn kỹ thuật trồng, chăm sóc và thu hoạch Sâm cho trên 150 người chủ yếu là đồng bào dân tộc thiểu số tại các xã Măng Ri, Tê Xăng và Ngọc Lây thuộc huyện Đăk Tô. Thông qua đó đã chuyển giao được 13.550 cây Sâm giống cho 24 hộ thuộc thôn Lạc Bông, xã Ngọc Lây trồng thử. Việc trồng thử nghiệm đã được tổ chức tốt, bà con bước đầu đã có ý thức trồng và bảo vệ nguồn Sâm quý này. Đây được xem như là mô hình điểm để triển khai nhân rộng trong tương lai.

- Từ các nghiên cứu về sinh thái, giống, thời vụ, mật độ trồng, chế độ phân bón, chế độ chiếu sáng, chế độ chăm sóc, phòng trừ sâu bệnh,... đề tài đã xây dựng được quy trình trồng và chăm sóc cây Sâm

SỞ KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ TỈNH KON TUM

TIỀM NĂNG TỈNH KON TUM

dưới tán rừng; kỹ thuật thu hoạch-chế biến-bảo quản.

- Đã xây dựng được quy trình sản xuất Sâm giống từ hạt bao gồm từ khâu chọn đất và làm đất, thu hái hạt giống, xử lý và gieo ươm, bảo vệ và chăm sóc vườn ươm, thu cây giống và vận chuyển. Quy trình đã được áp dụng và cho kết quả tốt.

- Trên cơ sở các kết quả nghiên cứu, đề tài đã đề xuất và định hướng cho quy hoạch phát triển vùng Sâm cho đến năm 2020 tại huyện ĐăkGlei và Đăk Tô, tỉnh Kon Tum.

Kết quả nghiên cứu của đề tài được Hội đồng KH&CN Tỉnh đánh giá có giá trị khoa học và ý nghĩa thực tiễn là cơ sở để giúp cho các cấp, các ngành, các cơ quan quản lý, các doanh nghiệp tỉnh Kon Tum có định hướng trong việc bảo tồn và phát triển cây hàng hoá này.

Tuy nhiên, kết quả của đề tài này là quy trình sản xuất giống bằng hạt và kỹ thuật trồng Sâm Ngọc Linh. Các công trình nghiên cứu nhân giống Sâm Ngọc Linh bằng phương pháp nuôi cây mô trong phòng thí nghiệm, chưa đưa ra trồng ở ngoài thực địa. Trong khi diện tích vườn giống Sâm được xây dựng ở Kon Tum còn nhỏ bé, tốc độ nhân giống bằng hạt chậm, chưa đáp ứng yêu cầu nhân nhanh giống Sâm Ngọc Linh để mở rộng nhanh diện tích trồng Sâm nhằm bảo tồn cây Sâm Ngọc Linh, phát triển sản xuất hàng hoá, góp phần xoá đói giảm nghèo cho đồng bào địa phương và tạo vùng nguyên

TÌM NĂNG TỈNH KON TUM

liệu cho công nghiệp dược sản xuất từ Sâm Ngọc Linh ở địa phương. Do đó Sở Khoa học và Công nghệ mong muốn được hợp tác với các đơn vị Khoa học - Công nghệ để nghiên cứu nhân giống Sâm Ngọc Linh bằng phương pháp nuôi cấy mô để đáp ứng yêu cầu phát triển nhanh diện tích cây Sâm Ngọc Linh từ nay đến năm 2010 và sau 2010 ở Tỉnh Kon Tum.

SỞ KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ TỈNH KON TUM

✧ *Chịu trách nhiệm xuất bản:*

PHẠM NGỌC MINH - *GD Sở KH&CN tỉnh Kon Tum*

✧ *Ban biên soạn:*

- NGUYỄN VĂN MINH

- LÊ VĂN ÁI

Địa chỉ liên hệ:

Sở KH&CN tỉnh Kon Tum

- *Địa chỉ:* 205 B Lê Hồng Phong, thị xã Kon Tum.

- *ĐT:* 060 864726, *Fax:* 060 862806-*Email:* Skhcn@kontum.gov.vn.

In số lượng 200 tờ, khổ 40 x 21 cm tại Công ty In & Bao bì Kon Tum. Giấy phép xuất bản số 5687/VHIT-BC, Bộ VHIT cấp ngày 28/12/2001

SỞ KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ TỈNH KON TUM